

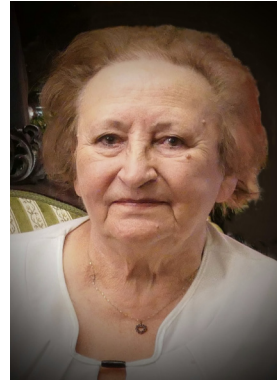
WSPOMNIENIA POŚMIERTNE

MARIA DUBICKA
(1936-2025)

Geograf, klimatolog, nauczyciel

23 września 2025 r. w wieku 88 lat zmarła dr hab. Maria Dubicka prof. UW, wieloletnia, niezwykle zasłużona uczona z Zakładu Klimatologii i Ochrony Atmosfery (d. Zakładu Meteorologii i Klimatologii) Uniwersytetu Wrocławskiego.

Maria Dubicka z d. Reczuch urodziła się 29 listopada 1936 r. w Sokolnikach koło Lwowa. Po repatriacji w 1946 r., wraz z rodzicami przybyła na Ziemię Odzyskane do Żar, gdzie uczęszczała do szkoły i w 1955 r. zdała egzamin maturalny, a następnie rozpoczęła studia na kierunku Geografia na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego, specjalizując się w zakresie klimatologii pod kierunkiem Profesora Aleksandra Kosiby. Bezpośrednio po zdaniu egzaminu magisterskiego w roku 1960 została zatrudniona przez Profesora Aleksandra Kosibę na stanowisku asystenta w Zakładzie i Obserwatorium Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Wrocławskiego, tzw. „Kosibówce”, która stała się wkrótce jej drugim domem. Do 1971 r., a więc do przejścia prof. Kosiby na emeryturę, była jednym z Jego najbliższych współpracowników, a w przyszłości okaże się też, że jednym z najwybitniejszych uczniów Profesora. Całe swoje dorosłe życie związała z Wrocławiem, a zawodowe i naukowe z Uniwersytetem Wrocławskim. To właśnie w tym mieście założyła rodzinę, wchodząc w związek małżeński z Alfredem Dubickim, wieloletnim Dyrektorem Oddziału Wrocławskiego IMGW-PIB i Prezesem Polskiego Towarzystwa Geofizycznego. Doczekali się córki Katarzyny. Ich niezwykle szczęśliwe i zgodne małżeństwo trwało ponad 60 lat, aż do śmierci Pani Profesor.

W 1971 r. Maria Dubicka uzyskała doktorat na podstawie pracy pt. *Natężenie promieniowania globalnego i dyfuzyjnego we Wrocławiu*, której promotorem był również prof. Aleksander Kosiba – została ona wyróżniona Nagrodą Ministra Oświaty i Szkolnictwa Wyższego. W 1994 r., po opublikowaniu monografii pt. *Wpływ cyrkulacji atmosfery na kształtowanie warunków klimatu (na przykładzie Wrocławia)*, Maria Dubicka przeprowadziła kolokwium habilitacyjne, a w 1998 r. została mianowana na stanowisko profesora

nadzwyczajnego Uniwersytetu Wrocławskiego. Za swoją bogatą działalność naukową, dydaktyczną i organizacyjną była wielokrotnie wyróżniana nagrodami Ministra Edukacji Narodowej i Rektora Uniwersytetu Wrocławskiego. Za zasługi dla Uniwersytetu Wrocławskiego została uhonorowana Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Odznaczona została Złotym (1981) i Srebrnym (1977) Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej (1998), Złotą Odznaką Zasłużony dla Województwa i Miasta Wrocławia (1983), Złotą Odznaką za Zasługi dla Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (1997), Medalem 200 lat Pomiarów Meteorologicznych Praha-Klementinum (1983). Profesor Maria Dubicka przeszła na emeryturę w 2007 r. po ponad 40 latach owocnej pracy, pozostając jeszcze przez wiele lat w stałym kontakcie ze swoim macierzystym Zakładem, zawsze żywo zainteresowana tym, co się w nim dzieje.

Pierwszy etap jej pracy badawczej obejmował badania nad promieniowaniem słonecznym jako głównym elemencie bilansu radiacyjnego. Uczestniczyła, pod kierunkiem Profesora Aleksandra Kosiby, w opracowaniu materiałów aktynometrycznych, w ramach Międzynarodowego Roku Geofizycznego, do Światowych Centrów Danych w Genewie i Moskwie, stanowiących wkład do poznania stosunków radiacyjnych w Europie Środkowej. W późniejszym okresie podjęła badania współczesnych zmian klimatu w zakresie zmienności usłonecznienia i zachmurzenia w Polsce południowo-zachodniej i obszarach górskich Europy o ograniczonych wpływach antropogenicznych (*Variation of sunshine duration in selected mountain regions of Central Europe* 1997) oraz zmienności sezonowej struktury klimatu.

Od lat 70. XX wieku zaangażowała się w badania z zakresu bioklimatologii i topoklimatologii. Kierowała pracami terenowymi dotyczącymi warunków biometeorologicznych Wrocławia oraz oceny środowiska naturalnego wybranych części miasta dla potrzeb użytkowania i kształtowania przestrzeni miejskiej. Uczestniczyła także w realizacji pomiarów topoklimatycznych (20 posterunków pomiarowych) w mieście i jego otoczeniu. Efektem tych prac było opracowanie dziewięciu map topoklimatycznych w skali 1:50 000, których była współautorem. Jednocześnie pracowała nad oceną wpływu warunków meteorologicznych i klimatologicznych na stan zanieczyszczenia atmosfery w wybranych regionach Dolnego Śląska. Brała udział w realizacji szeregu innych opracowań, m.in. w ramach Problemu Węzłowego *Podstawy przestrzennego zagospodarowania kraju* dotyczącego opracowania pod względem klimatycznym makroregionów Nizina Śląsko-Łużycka i Wał Trzebnicki. Była także autorką i współautorką 15 map z regionalnego opracowania *Atlas Dolnego Śląska i Śląska Opolskiego* (1997).

Od połowy lat 80. XX wieku Maria Dubicka prowadziła prace nad zjawiskiem miejskiej wyspy ciepła, wilgotnością powietrza, warunkami bioklimatycznymi we Wrocławiu w zależności od dynamiki atmosfery. Jej kompleksowe badania, wykazujące rolę

cyrkulacji atmosfery i warunków synoptycznych w kształtowaniu cech klimatu miasta, były jednymi z pierwszych w Polsce. Wprowadziła metody klimatologii dynamicznej do problematyki z zakresu klimatologii urbanistycznej. Badania te zostały zwieńczone wydaniem w 1994 r. rozprawy habilitacyjnej. W dalszym etapie prac nad klimatem miasta zainicjowała w pełni nowoczesny program badań *System of the meteorological measurements in the city of Wrocław climate researches*, rozszerzając sieć pomiarową i wykorzystując automatyczne stacje meteorologiczne i stację mobilną. W ramach tego programu zrealizowano szereg prac badawczych, których wyniki opublikowano w artykułach (*Struktura miejskiej wyspy ciepła i jej związek z warunkami pogodowymi i urbanistycznymi Wrocławia*, 2000 z M. Szymanowskim) i pracach doktorskich poświęconych miejskiej wyspie ciepła (M. Szymanowski 2003), warunkom wilgotności powietrza (Rosiński 2005) i bioklimatu Wrocławia (Sikora 2005). Dalsze badania nad rozpoznaniem struktury przestrzenno-czasowej elementów klimatu i bioklimatu Wrocławia i ich zależności od czynników urbanistycznych i pogodowych prowadzone były w ramach zainicjowanego i kierowanego przez Marię Dubicką grantu MNiSW pt. Zróżnicowanie *przestrzenne warstwy granicznej atmosfery na przykładzie Wrocławia i Krakowa*. Umożliwiło to badanie struktury miejskiej warstwy granicznej oraz jej wpływu na inne elementy klimatu i warunki aerosanitarne miasta.

Dorobek Marii Dubickiej obejmuje ponad 100 publikacji oraz wiele artykułów naukowych i komunikatów konferencyjnych, a także licznych map i opracowań nieopublikowanych. Była również autorką licznych haseł z zakresu klimatologii w publikacjach encyklopedycznych (*Encyklopedia Wrocławia* 2000) oraz artykułów popularnonaukowych z zakresu klimatu miasta. Maria Dubicka kierowała i uczestniczyła w pracach, których celem była modernizacja programu pomiarowego w Obserwatorium we Wrocławiu i wdrożeniu elektronicznej techniki obliczeniowej do opracowań danych pomiarowych z Obserwatoriów we Wrocławiu i na Szrenicy. Współredagowała serię wydawniczą Zakładu pt. „Biuletyn Meteorologiczny”. Recenzowała prace doktorskie i habilitacyjne oraz wnioski na stanowisko profesora, projekty badawcze KBN i recenzje wydawnicze. Była promotorem 53 prac magisterskich i 26 licencjackich studentów geografii i ochrony środowiska, wypromowała 8 doktorów, z których dwie osoby – Hanna Ojrzyńska i Maciej Kryza – pracują w obecnym Zakładzie Klimatologii i Ochrony Atmosfery Uniwersytetu Wrocławskiego, a prof. Maciej Kryza jest od 2022 r. kierownikiem tego Zakładu.

Maria Dubicka pełniła wiele funkcji ważnych z punktu widzenia organizacji nauki: była członkiem Senackiej Komisji Bibliotecznej (1999-2002), kierownikiem Doktoranckiego Studium Geografii (1998-2007), członkiem Rady Naukowej Biblioteki Uniwersyteckiej oraz Rady Naukowej Instytutu Geograficznego. Uczestniczyła w pracach wielu komitetów i organizacji np. Członek Zespołu Redakcyjnego „Biuletyn Meteorologiczny”, Członek Komisji Kartograficznej PAN Oddział we Wrocławiu (1983-1992), Członek Komisji

Nauk o Ziemi PAN Oddział we Wrocławiu. Była Członkiem Polskiego Towarzystwa Geofizycznego od 1959 r., skarbnikiem Zarządu Oddziału Wrocławskiego (1962-2000), od 2000 r. Członkiem Zarządu Oddziału, a od 2013 r. Członkiem Honorowym tego Towarzystwa, odznaczona została Złotą Odznaką Polskiego Towarzystwa Geofizycznego (1997).

Obraz działalności naukowej Marii Dubickiej uzupełnia jej wyteżona praca dydaktyczna. Prowadziła liczne wykłady z klimatologii, klimatu Polski, klimatologii regionalnej kuli ziemskiej, biometeorologii i bioklimatologii oraz seminaria licencjackie, magisterskie i doktoranckie, a także ćwiczenia terenowe, głównie z meteorologii dla studentów geografii, ochrony środowiska i biologii środowiskowej oraz studentów studiów podyplomowych i doktoranckich. Należy podkreślić, że wykłady te były zawsze perfekcyjnie przygotowane. Maria Dubicka wymagała od studentów i pracowników, ale przede wszystkim wymagała od siebie – systematycznie szykowałą się do wykładów, nawet po wielu latach, gdy miała już bogatą wiedzę i wielkie doświadczenie dydaktyczne. Egzamin z klimatologii u Pani Profesor był uważany za jeden z trudniejszych na studiach i wielu studentów zaliczało go dopiero w drugim terminie. Studenci specjalizacji z meteorologii byli już nieco łagodniej traktowani, wszak niebawem część z nich miała podjąć pracę, a niektórzy również bezpośrednią współpracę naukową pod Jej opieką.

W oficjalnych relacjach z innymi ludźmi Maria Dubicka była zasadnicza i pełna ascetycznej powściągliwości, jednak przy bliższym poznaniu okazywała się być osobą empatyczną, czynną i pełną życzliwości. Pani Profesor była człowiekiem wyjątkowej kultury osobistej, o nieskazitelnym manierach. Była tytanem pracy. Swojej Alma Mater poświęciła całe swoje zawodowe i naukowe życie. Dla nas, jej uczniów i współpracowników była Mistrzynią i Mentorką. Mamy nadzieję, że będziemy godnie kontynuować Jej dzieło. Pozostanie na zawsze w naszej pamięci.

Piotr Ropuszyński, Hanna Ojrzyńska

W biogramie wykorzystano m. in. materiał sporządzony przez prof. Marię Dubicką jako jej Życiorys.

B i b l i o g r a f i a

Rok 1968

- Natężenie promieniowania globalnego we Wrocławiu w 1958 r., *Prace Obserw. Meteor. i Klim. UW*. nr 13 (1958), s. 65–80.
- [z J. Mergentalerem], Usłonecznienie Wrocławia użyteczne dla obserwacji heliograficznych, *Postępy Astronomii* t. 16, nr 2, s. 129–131.

Rok 1969

- Natężenie promieniowania we Wrocławiu w 1959 r., *Acta Univ. Wratisl.* 105, *Prace Obserw. Meteor. i Klim.* nr 14 (1959), s. 81–97.

Rok 1970

- Natężenie promieniowania globalnego (IT) i dyfuzyjnego (ID) we Wrocławiu w 1960 r., *Acta Univ. Wratisl.* 115, *Prace Obserw. Meteor. i Klim.* nr 15 (1960), s. 85–106.
- Natężenie promieniowania globalnego (IT) i dyfuzyjnego (ID) we Wrocławiu w 1961 r., *Acta Univ. Wratisl.* 130, *Prace Obserw. Meteor. i Klim.* nr 16 (1961), s. 86–113.

Rok 1972

- Natężenie promieniowania globalnego (IT) i dyfuzyjnego (ID) we Wrocławiu w 1962 r., *Acta Univ. Wratisl.* 159, *Prace Obserw. Meteor. i Klim.* nr 17 (1962), s. 131–153.
- Natężenie promieniowania globalnego i dyfuzyjnego we Wrocławiu, *Dokumentacja Geogr.* z. 6, s. 81–87; streszczenie.
- [z J. Czerwińskim, J. Liebersbachem, J. Tomaszewskim], Niektóre elementy środowiska geograficznego powiatu Jelenia Góra, [w:] *Referaty i materiały Konferencji Nauk.-Techn. n.t. „Model planu zagospodarowania przestrzennego regionu Jeleniogórskiego z uwzględnieniem optymalnych warunków środowiska człowieka”*, 15–16 V 1972, Jelenia Góra, NOT, s. 22–53.

Rok 1974

- Natężenie promieniowania globalnego (IT) i dyfuzyjnego (ID) we Wrocławiu w 1964 r., *Acta Univ. Wratisl.* 225, *Prace Obserw. Meteor. i Klim.* nr 19 (1964), s. 133–156.
- Uwagi na temat oceny warunków meteorologicznych rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń, [w:] *Materiały sesji naukowej „Wykorzystanie i ochrona ziem południowo-zachodnich Polski”*, 8–9 III 1974, Wrocław, s. 266–274.
- [z S. Baranowskim, J. Pyką], Charakterystyka warunków meteorologicznych we Wrocławiu i na Szrenicy w 1971 r., *Acta Univ. Wratisl.* 206, *Biul. Meteorol.* nr 26(1), cz. A, s. 9–48.

Rok 1975

- [z S. Baranowskim, J. Pyką], Warunki meteorologiczne we Wrocławiu i na Szrenicy w 1972 r., *Acta Univ. Wratisl.* 287, *Biul. Meteorol.* nr 27(2), cz. A, s. 11–48.
- [z B. Głowackim, J. Pyką], Stany wyjątkowo niskiej wilgotności względnej powietrza w Karkonoszach w grudniu 1972 r., *Acta Univ. Wratisl.* 287, *Biul. Meteorol.* nr 27(2), cz. A, s. 75–80.

Rok 1979

- Promieniowanie słoneczne we Wrocławiu w 1965 r., *Acta Univ. Wratisl. 395, Prace Obserw. Meteor. i Klim.* nr 20 (1965), s. 201–222.
- [z S. Baranowskim, J. Pyką, J. Szymańskim], Automatyczna stacja klimatologiczna, *Schweizer Maschinenmarkt Jhg.* 79, nr 11, s. 42–43.
- [z J. Pyką], Stanisław Baranowski 1935–1978, *Przegląd Geofiz.* r. 24(32), z. 2, s. 197–200.

Rok 1982

- Esquisse du climat de la Pologne, *Hommes et Terres du Nord, Bull. Soc. Geographie de Lille*, s. 3–13.
- [z J. Karal], Usłonecznienie we Wrocławiu w latach 1971–1980, [w:] *Materiały z V Seminarium Fitoaktywności, Puławy*, 9–12 VI 1981, s. 57–68.
- [z J. Pyką], Alexander Kosiba, *World Meteorological Organization Bulletin* vol. 31, nr 3, s. 284, Genewa.
- [z J. Pyką], Prof. dr hab. Aleksander Kosiba (1901–1981), *Przegląd Geofiz.* r. 27, z. 1–2, s. 133–140.
- [z J. Woytoniem, M. Goneją, T. Runge, M. Oleszek], Próba oceny wpływu warunków meteorologicznych na występowanie czynności skurczowej macicy zapoczątkowującej poród, *Ginekologia Pol.* t. 53, z. 5–6, s. 349–355.

Rok 1983

- [z J. Pyką], Profesor Aleksander Kosiba (1901–1981), *Acta Geoph. Pol.* vol. 31, z. 3, s. 325–329.

Rok 1984

- Osnovnyje čerty klimata Wrocławia / Maria Dubicka // W: *Mikroklimat i mezoklimat gorodskich aglomeracij: sbornik meždunarodnoj konfierencji Kafedry Geografii*, Brno, 14–16 ijunja 1983 g. / předmluva Rudolf Brázdil. Brno: Univerzita J.E. Purkyně, 1984, s. 22–31.
- Wpływ cyrkulacji atmosferycznej na warunki zachmurzenia i usłonecznienia we Wrocławiu / Maria Dubicka // W: *Udział nauki polskiej w Światowym Programie Klimatycznym: sympozjum naukowe, maj 1984: streszczenia referatów* / [aut. Jerzy Michalczewski et al.]. Skierniewice: Komitet Meteorologii i Fizyki Atmosfery PAN; Oddział Warszawski PTG, 1984, s. 57–58.

Rok 1986

- Bibliografia prac Stanisława Baranowskiego / oprac. Maria Dubicka, Jerzy Pyka // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny* nr 28(3), cz. A (1973) – [wyd. 1986], s. 17–19.

- Działalność Zakładu Meteorologii i Klimatologii Uniwersytetu Wrocławskiego w 1973 r. / Stanisław Baranowski, Maria Dubicka // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny* nr 28(3), cz. A (1973) – [wyd. 1986], s. 7–9.
- Nowy anemograf z mechaniczno-kontaktowym przetwornikiem impulsów / Jerzy Pyka, Jan Szymański, Maria Dubicka // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny* nr 28(3), cz. A (1973) – [wyd. 1986], s. 71–73.
- Stanisław Baranowski (25 III 1935 – 27 VIII 1978) / Maria Dubicka, Jerzy Pyka // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny* nr 28(3), cz. A (1973) – [wyd. 1986], s. 11–16.
- Warunki meteorologiczne we Wrocławiu i na Szrenicy w 1973 roku / Stanisław Baranowski, Maria Dubicka, Jerzy Pyka. – Bibliogr. // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny* nr 28(3), cz. A (1973) – [wyd. 1986], s. 21–59.

Rok 1988

- Prof. dr Aleksander Kosiba (18 I 1901 – 18 IX 1981): działalność badawcza i dydaktyczna w Uniwersytecie Wrocławskim / Maria Dubicka, Jerzy Pyka // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny* nr 29(4), cz. A (1974) – [wyd.] 1988, s. 7–15: fot.
- Warunki meteorologiczne we Wrocławiu w 1974 r. w świetle wieloletnich danych klimatologicznych / Maria Dubicka, Jerzy Pyka. – Bibliogr. – Streszcz. w jęz. ang. // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny* nr 29(4), cz. A (1974) – [wyd.] 1988, s. 23–56: rys.
- Warunki usłonecznienia we Wrocławiu z uwzględnieniem tendencji jego zmian / Maria Dubicka, Jadwiga Karal. – Bibliogr. – Streszcz. w jęz. ang. // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny* nr 29(4), cz. A (1974) – [wyd.] 1988, s. 77–98: rys.
- Zmienność temperatury powietrza we Wrocławiu w latach 1971–1975 / Maria Dubicka, Jerzy Pyka. – Bibliogr. – Streszcz. w jęz. ang. // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny* nr 29(4), cz. A (1974) – [wyd.] 1988, s. 99–115: rys.
- Zmienność z dnia na dzień ciśnienia atmosferycznego we Wrocławiu w latach 1971–1980 / Maria Dubicka, Maria Oleszek. – Bibliogr. – Streszcz. w jęz. ang. // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Biuletyn Meteorologiczny* nr 29(4), cz. A (1974) – [wyd.] 1988, s. 117–132: rys.

Rok 1991

- Opady atmosferyczne we Wrocławiu i ich związek z cyrkulacją atmosfery / Maria Dubicka. – Bibliogr. // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria A, Geografia Fizyczna* t. 6 (1991), s. 55–84: wykr.

- Uczniowie profesora Kosiby i ich dorobek naukowy / Maria Dubicka, Maciej Sadowski // W: *Współczesne badania topoklimatyczne* / pod red. Stanisława Baca. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1991. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria A, Geografia Fizyczna; t. 5), s. 23–30. Materiały sympozjum „Współczesne badania topoklimatyczne”, Wrocław, 16–19 października 1986 r.
- Warunki termiczne miasta w wybranych typach cyrkulacji atmosfery na przykładzie Wrocławia / Maria Dubicka // W: *Współczesne badania topoklimatyczne* / pod red. Stanisława Baca. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1991. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria A, Geografia Fizyczna; t. 5), s. 265–274: il.; Bibliogr.; Streszcz. w jęz. pol., ang.; materiały sympozjum „Współczesne badania topoklimatyczne”, Wrocław, 16–19 października 1986 r.

Rok 1994

- Aleksander Kosiba / Maria Dubicka, Jerzy L. Pyka // W: *Uczni wróclawscy* [T.] 2 (1974–1994) / [red. nauk. Jan Trzynałowski]. Wrocław, 1994. (Prace Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego. Seria A; nr 248), s. 121–126.
- Klimat Wrocławia i jego związek ze środowiskiem / Alfred Dubicki, Maria Dubicka. – Bibliogr. // *Środowisko Wrocławia. Informator* (1994), s. 17–23.
- Usłonecznienie na Szrenicy i jego związek z cyrkulacją atmosfery / Maria Dubicka, Jadwiga Karal // W: *Klimat Dolnego Śląska i krain polarnych* / pod red. Jerzego L. Pyki. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1994. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia; t. 1), s. 9–43. Bibliogr.; Streszcz. w jęz. ang.
- Wpływ cyrkulacji atmosfery na kształtowanie warunków klimatu (na przykładzie Wrocławia) / Maria Dubicka. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1994, 295 s.: il. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Geograficzne; 60). W serii gł.: *Acta Universitatis Wratislaviensis* nr 1581. Bibliogr. s. [121]–128; Streszcz. w jęz. ang.
- Zmienność zachmurzenia i usłonecznienia w Sudetach i Karpatach oraz na ich przedpolu / Maria Dubicka, Danuta Limanówka // W: *Klimat Dolnego Śląska i krain polarnych* / pod red. Jerzego L. Pyki. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1994. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia; t. 1), s. 45–60. Bibliogr.; Streszcz. w jęz. ang.

Rok 1995

- Usłonecznienie we Wrocławiu w latach 1981–1992 na tle stuletniej serii obserwacyjnej / Maria Dubicka, Jadwiga Karal, Piotr Ropuszyński // W: *Klimat Dolnego Śląska* / pod red. Jerzego L. Pyki. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1995. (Acta

Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia; t. 2), s. 5–21. Bibliogr.; Streszcz. w jęz. ang.

- Warunki energetyczne sezonu wegetacyjnego w strefie kosodrzewiny zachodnich Karkonoszy / Maria Dubicka, Krzysztof Migala // W: *Geoekologiczne problemy Karkonoszy: materiały z sesji naukowej w Borowicach, 13–15 X 1994* / [red. nauk. Jan Sarosiek]. Poznań: „Acarus”, 1995, s. 135–144. Bibliogr.

Rok 1996

- Termiczne pory roku we Wrocławiu / Maria Dubicka // W: *Klimat Dolnego Śląska* / pod red. Jerzego L. Pyki. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1996. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia; t. 3), s. 5–31. Streszcz. w jęz. ang.; Recenzent: Janina Trepińska.

Rok 1997

- *Atlas Śląska Dolnego i Opolskiego* / Uniwersytet Wrocławski. Pracownia Atlasu Dolnego Śląska; [red. odpowiedzialny Władysław Pawlak; red. kartograficzny Janina Pawlak; komputerowe oprac. map Robert Antoszek et al.; aut. map Jadwiga Anioł-Kwiatkowska, Robert Antoszek, Witold Berdowski, Tatiana Bocheńska, Jan Burdukiewicz, Henryk Chmal, Danuta Cholewicka-Meysner, Marian Czajka, Andrzej Czapulak, Jerzy Don, Maria Dubicka, Andrzej Dyrzcz, Andrzej Jabłoński, Krystyna Koll, Władysław Koła, Stefan Kowalski, Romuald Kozieł, Halina Kryza, Józef Kryza, Jan Łoboda, Teresa Macicka, Władysław Pawlak, Krystyna Pender, Jacek Piasecki, Zofia Rybałtowska, Elżbieta Sanocka, Bogdan Siciński, Michał Slenczek, Anna Szczepankiewicz-Szmyrka, Ewa Szynekiewicz, Marek Wanat, Elżbieta Weretelnik, Robert Wers, Andrzej Wiktor, Wanda Wilczyńska, Andrzej Witkowski, Marek Woźny, Jerzy Wyrzykowski; tł. na jęz. ang. Piotr Migoń; tł. na jęz. niem. Aleksander Marciniak]. Wrocław: Uniwersytet Wrocławski. Pracownia Atlasu Dolnego Śląska, 1997. Tek. (52 k.). Równol. tyt., przedm., słowo wstępne, spis treści, legendy w jęz. pol., ang., niem.

- Elements of radiation and heat balance in the vegetation season of the subalpine belt of the western Karkonosze Mts (the environment of swiss mountain pine) / Krzysztof Migala, Maria Dubicka // W: *Climatological aspects of environment protection in mountain areas* / ed. by Krzysztof Migala and Jerzy Pereyma. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1997. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia; t. 4), s. 43–55. Bibliogr.; Streszcz. w jęz. ang.; materiały z sympozjum „Klimatologiczne aspekty ochrony środowiska w obszarach górskich”, Karpacz, 7–9 czerwca 1995.

- Variation of sunshine duration in selected mountain regions of Central Europe / Maria Dubicka // W: *Climatological aspects of environment protection in mountain areas* / ed. by Krzysztof Migala and Jerzy Pereyma. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1997. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia; t. 4), s. 31–41. Bibliogr.; Streszcz. w jęz. ang.; materiały z sympozjum „Klimatologiczne aspekty ochrony środowiska w obszarach górskich”, Karpacz, 7–9 czerwca 1995.
- Wpływ promieniowania słonecznego na strukturę plonów pszenicy ozimej i jarej / M. Dubicka, S. Baca, B. Chrzanowska-Drózdź // W: *Wpływ pogody i klimatu na plonowanie roślin zbożowych i okopowych: XXVII Ogólnopolski Zjazd Agrometeorologów*, Zamek „Żurawie”, Jeleniów, 21–24.09.1997. Wrocław: Wydaw. AR, 1997. (Zeszyty Naukowe Akademii Rolniczej we Wrocławiu; nr 313), s. 9–19.

Rok 1998

- 95-letnia seria rejestracji usłonecznienia na Śnieżce / Maria Dubicka // W: *Geokologiczne problemy Karkonoszy: materiały z sesji naukowej w Przesiece, 15–18 X 1997*, t. 1 / [red. nauk. Jan Sarosiek, Jan Štursa]. Poznań: Wydawnictwo Acarus, 1998, s. 133–144. Bibliogr.; Streszcz. w jęz. pol. i ang.
- Komputerowy meteorologiczny system pomiarowy w obserwatorium meteorologicznym we Wrocławiu / Maria Dubicka, Paweł Netzel // W: *Warunki klimatyczne regionów górskich i miejskich Dolnego Śląska* / pod red. Jerzego L. Pyki. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1998. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia; t. 5), s. 101–106. Bibliogr.; Streszcz. w jęz. ang.
- Mobilna meteorologiczna stacja pomiarowa w badaniach klimatu aglomeracji miejskiej Wrocławia / Maria Dubicka, Dariusz Chudzia // W: *Warunki klimatyczne regionów górskich i miejskich Dolnego Śląska* / pod red. Jerzego L. Pyki. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1998. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia; t. 5), s. 107–112. Bibliogr.; Streszcz. w jęz. ang.
- Wpływ cyrkulacji atmosfery na dzienny przebieg usłonecznienia we Wrocławiu / Maria Dubicka // W: *Warunki klimatyczne regionów górskich i miejskich Dolnego Śląska* / pod red. Jerzego L. Pyki. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1998. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Prace Instytutu Geograficznego. Seria C, Meteorologia i Klimatologia; t. 5), s. 5–23. Bibliogr.; Streszcz. w jęz. ang.

Rok 1999

- Przestrzenne zróżnicowanie emisji ciepła antropogenicznego we Wrocławiu = The spatial differentiation of anthropogenic heat emission in Wrocław / Dariusz Chudzia, Maria Dubicka // *Acta Universitatis Lodzianis. Folia Geographica Physica* z. 3 (1999), s. 295–305. Materiały z III Ogólnopolskiej Konferencji „Klimat i bioklimat miast”, Uniwersytet Łódzki, 22–24 października 1997 r.
- Zmienność zachmurzenia w Karkonoszach w ostatnim stuleciu / Maria Dubicka // W: *Zmiany i zmienność klimatu Polski: ich wpływ na gospodarkę, ekosystemy i człowieka. Ogólnopolska Konferencja Naukowa*, Łódź, 4–6 listopada 1999 / [kom. red. Alfred Dubicki et al.]. [Warszawa: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej], 1999, s. 57–63: wykry.; Bibliogr.; Recenzenci: prof. dr hab. Jan Cyberski et al.

Rok 2000

- Air temperature and cloudiness at Śnieżka between 1901 and 1998 / Maria Dubicka, Bronisław Głowicki // W: *Reconstructions of climate and its modelling* / ed. by Barbara Obrębska-Starkel. Cracow, 2000. (Prace Geograficzne / Instytut Geografii UJ; z. 107), s. 207–212: tab., wykry.; Streszcz. w jęz. ang.; Bibliogr.
- Ekoklimat Karkonoszy w przekroju wieloletnim w świetle wskaźników kompleksowych / Maria Dubicka, Bronisław Głowicki // W: *Geoekologicke problémy Krkonoš* / red. Jan Štursa, Krzysztof R. Mazurski, Artur Palucki. [Praha], 2000. (Opera Corcontica; 37), s. 55–61. Streszcz. w jęz. ang. i pol.; materiały z międzynarodowej konferencji „Geoekologiczne Problemy Karkonoszy”, 19–21 września 2000 r.
- Klimat: [hasło] / [MDu] // W: *Encyklopedia Wrocławia* / [red. nauk. Jan Harasimowicz; współpr. Włodzimierz Suleja]. Wrocław, 2000, s. 356–357.
- Kosiba Aleksander: [hasło] / [MDu] // W: *Encyklopedia Wrocławia* / [red. nauk. Jan Harasimowicz; współpr. Włodzimierz Suleja]. Wrocław, 2000, s. 386.
- Obserwacje meteorologiczne: [hasło] / [MDu] // W: *Encyklopedia Wrocławia* / [red. nauk. Jan Harasimowicz; współpr. Włodzimierz Suleja]. Wrocław, 2000, s. 566–567.
- Struktura miejskiej wyspy ciepła i jej związek z warunkami pogodowymi i urbanistycznymi Wrocławia / Maria Dubicka, Mariusz Szymanowski. – Bibliogr. – Streszcz. w jęz. ang. // *Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Geograficzne* t. 74 (2000), s. 99–118: ryc.

Rok 2001

- Modyfikowanie klimatu lokalnego przez obszary zurbanizowane / Maria Dubicka, Mariusz Szymanowski // W: *Kształtowanie przestrzeni zurbanizowanej w myśl zasad ekorozwoju* / [aut. Alina Drappella-Hermansdorfer et al.]. Wrocław, 2001, s. 41–51: rys., wykry.; Bibliogr.

- Wybrane zagadnienia klimatu Wrocławia w XX wieku / Maria Dubicka, Jerzy L. Pyka. – Bibliogr. – Streszcz. w jęz. ang. // *Prace i Studia Geograficzne* t. 29 (2001), s. 101–112.

Rok 2002

- Klimat Wrocławia / Alfred Dubicki, Maria Dubicka, Mariusz Szymanowski // W: *Środowisko Wrocławia: informator 2002* / [red. Krzysztof Smolnicki, Mariusz Szykasiuk]. [Wrocław, 2002], s. 9–25: mapy, rys., tab., wykry.; Bibliogr.; Streszcz. w jęz. ang.
- Uwarunkowania geograficzne pozyskiwania energii słonecznej na Dolnym Śląsku / Maria Dubicka, Marek Błaś // W: *Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii na przykładzie Dolnego Śląska: materiały konferencyjne*. Polski Klub Ekologiczny, Okręg Dolnośląski – Wrocław. Wrocław, 2002, s. 79–87: mapy, tab., wykry.; Bibliogr.

Rok 2003

- Klimat obszarów zurbanizowanych / Maria Dubicka, Mariusz Szymanowski // *Zielona Planeta* 2003, nr 1, s. 15–18.
- Klimat Wrocławia: charakterystyka warunków klimatycznych Wrocławia / Maria Dubicka, Mariusz Szymanowski // *Zielona Planeta* 2003, nr 5, s. 26–29.
- *Man and climate in the 20th century* / ed. by Jerzy L. Pyka, Maria Dubicka, Anna Szczepankiewicz-Szmyrka, Mieczysław Sobik, Marek Błaś. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2003, 626 s.: il., wykry., mapy. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Geograficzne; 75). W serii gł.: *Acta Universitatis Wratislaviensis* nr 2542. Bibliogr. przy rozdz.; Streszcz. ang., pol.
- Miejska wyspa ciepła / Maria Dubicka, Mariusz Szymanowski // *Zielona Planeta* 2003, nr 2, s. 13–16.
- Miejska wyspa ciepła we Wrocławiu – struktura przestrzenna i czasowa / Maria Dubicka, Mariusz Szymanowski // W: *Postępy w badaniach klimatycznych i bioklimatycznych: zbiór prac* / pod red. K. Błażejczyka, B. Krawczyk, M. Kuchcik. Warszawa, 2003. (Prace Geograficzne / PAN IGiPZ; nr 188), s. 145–165: mapy, tab., wykry.; Bibliogr.; Streszcz. w jęz. ang. (Tom dedykowany prof. dr hab. Teresie Kozłowskiej-Szczęsnej).
- System of meteorological measurements in Wrocław climate investigation / Anetta Drzeniecka, Maria Dubicka, Paweł Netzel, Jerzy L. Pyka, Dariusz Rosiński, Sebastian Sikora, Mariusz Szymanowski // W: *Man and climate in the 20th century* / edited by Jerzy L. Pyka, Maria Dubicka, Anna Szczepankiewicz-Szmyrka, Mieczysław Sobik, Marek Błaś. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2003. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Geograficzne; 75), s. 599–608: rys., fot.; Bibliogr. s. 607–608; Streszcz. w jęz. ang., pol.

- The influence of urban environment on air humidity in Wrocław / Maria Dubicka, Dariusz Rosiński, Mariusz Szymanowski // W: *Man and climate in the 20th century* / edited by Jerzy L. Pyka, Maria Dubicka, Anna Szczepankiewicz-Szmyrka, Mieczysław Sobik, Marek Błaś. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 2003. (Acta Universitatis Wratislaviensis. Studia Geograficzne; 75), s. 504–527: wykry., mapy; Bibliogr. s. 526–527; Streszcz. w jęz. ang., pol.

Rok 2005

- Doktoranckie Studium Geografii 1995–2005 / Maria Dubicka // W: *Kierunki badań geograficznych ośrodka wrocławskiego* / pod red. Jana Łobody, Piotra Migonia. Wrocław, 2005, s. 189–194. Recenzenci: prof. dr hab. Kazimierz Klimek, prof. dr hab. Janusz Słodczyk.
- Meteorologia i klimatologia / Maria Dubicka, Jerzy L. Pyka // W: *Kierunki badań geograficznych ośrodka wrocławskiego* / pod red. Jana Łobody, Piotra Migonia. Wrocław, 2005, s. 61–86. Bibliografia na s. 80–86. Recenzenci: prof. dr hab. Kazimierz Klimek, prof. dr hab. Janusz Słodczyk.
- Typy pogody we Wrocławiu z punktu widzenia rekreacji i turystyki / Maria Dubicka, Sebastian Sikora. – Bibliogr. – Streszcz. w jęz. ang. // *Czasopismo Geograficzne* t. 76, z. 4 (2005), s. 345–365: rys., tab.

Rok 2006

- Klimat Wrocławia / Maria Dubicka; współprac. Dariusz Rosiński, Mariusz Szymanowski // W: *Środowisko Wrocławia: informator 2006* / red. Zdzisław Cichocki. Wrocław: Instytut Ochrony Środowiska, 2006, s. 16–36: rys., tab.; Bibliogr.

Bibliografię zestawili Hanna Ojrzyńska i Piotr Ropuszyński